

Grønn frokost

Håvard Tamburstuen
Adm. Dir Lyse Elnett AS

Lyse Elnett er det største datterselskapet i Lyse-konsernet

Selskapet eier og drifter overordnet strømnnett fra Hjelmeland i nord til Eigersund i sør samt har ansvaret for distribusjonsnettet i 11 kommuner.

335
ansatte

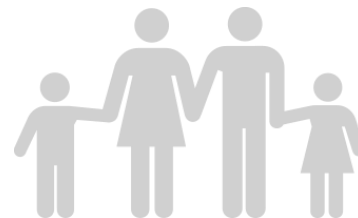

1315

millioner
i omsetning
i 2017

144 000

kunder

1 263

MWh/h
Maks overført
effekt

51

transformatorstasjoner

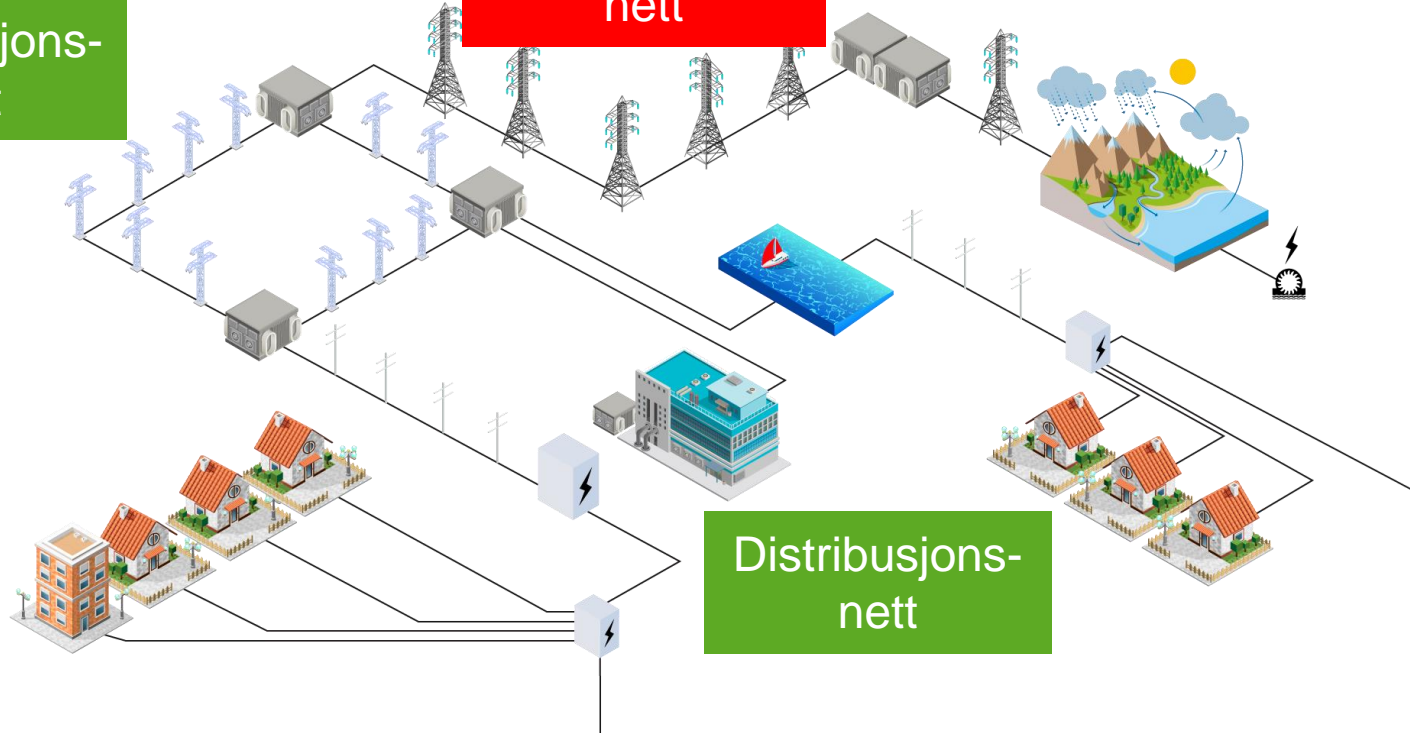
3 800

nettstasjoner

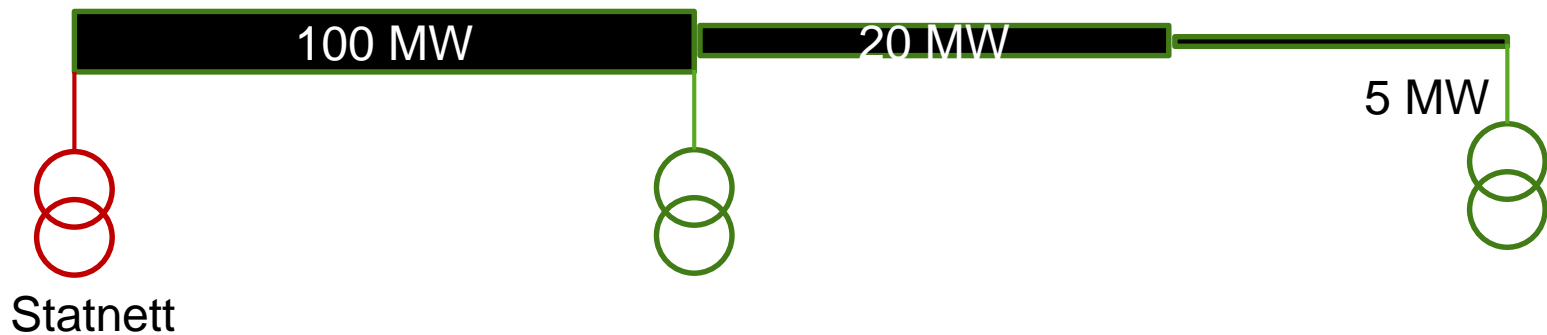
Oppbygging av strømnettet

Transmisjons-
nett

Overordnet
distribusjons-
nett

Historisk utbygging av nettet

Drivere for skifte innen energisektor

This block contains four vertical green panels, each with a circular image and a text label below it. A light green horizontal bar at the bottom of the panels contains the word "Teknologi".

- Panel 1:** Image of a solar panel array on a roof. Label: "Distribuert produksjon".
- Panel 2:** Image of a green electric car with a charging cable. Label: "Transportsektor".
- Panel 3:** Image of a white Tesla Powerwall battery. Label: "Lagring".
- Panel 4:** Image of a circular graphic with "INTERNET of THINGS" and various IoT icons. Label: "Informasjonsteknologi IOT / Smarte hjem".

Teknologi

This block contains two vertical green panels, each with a circular image and a text label below it. A light green horizontal bar at the bottom of the panels contains the text "Regulatoriske forhold".

- Panel 1:** Image of a modern glass skyscraper. Label: "Klima/energimål".
- Panel 2:** Image of the NVE (Norwegian Water and Energy Research Centre) logo. Label: "Markedsregulering".

Regulatoriske forhold

Fylke	El-antall	El-andel fylke	Bilpark totalt	Bilparkandel av Norge	Energibehov pr dag (kwh)	Effekt kw
1 Akershus	27675	8,10 %	339.665	12,40 %	221 400	31 826
2 Oslo	22927	8,70 %	264.590	9,60 %	183 416	26 366
3 Hordaland	22325	9,20 %	242.871	8,90 %	178 600	25 674
4 Rogaland	12911	5,50 %	236 428	8,60 %	103 288	14 848

Antal biler i Rogaland 2017

Elektrisk behov pr.dag .:

103288 kWh

Maks effekt pr dag .:

11878 kW

Batterikapasitet .:

387000 kWh

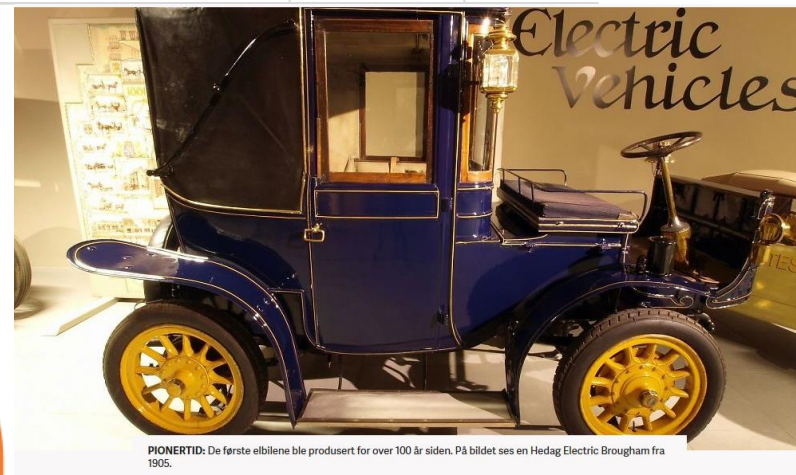
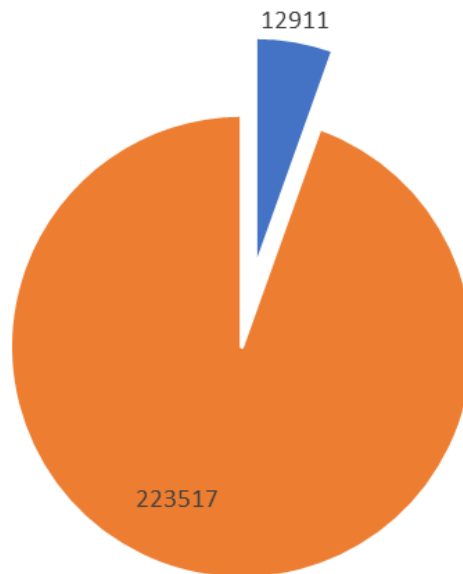
Forutsetter .:

Snitt lader alle 8kwh/døgn

Maks ladestrømn 10 Amp

Samtidighet på 0.4

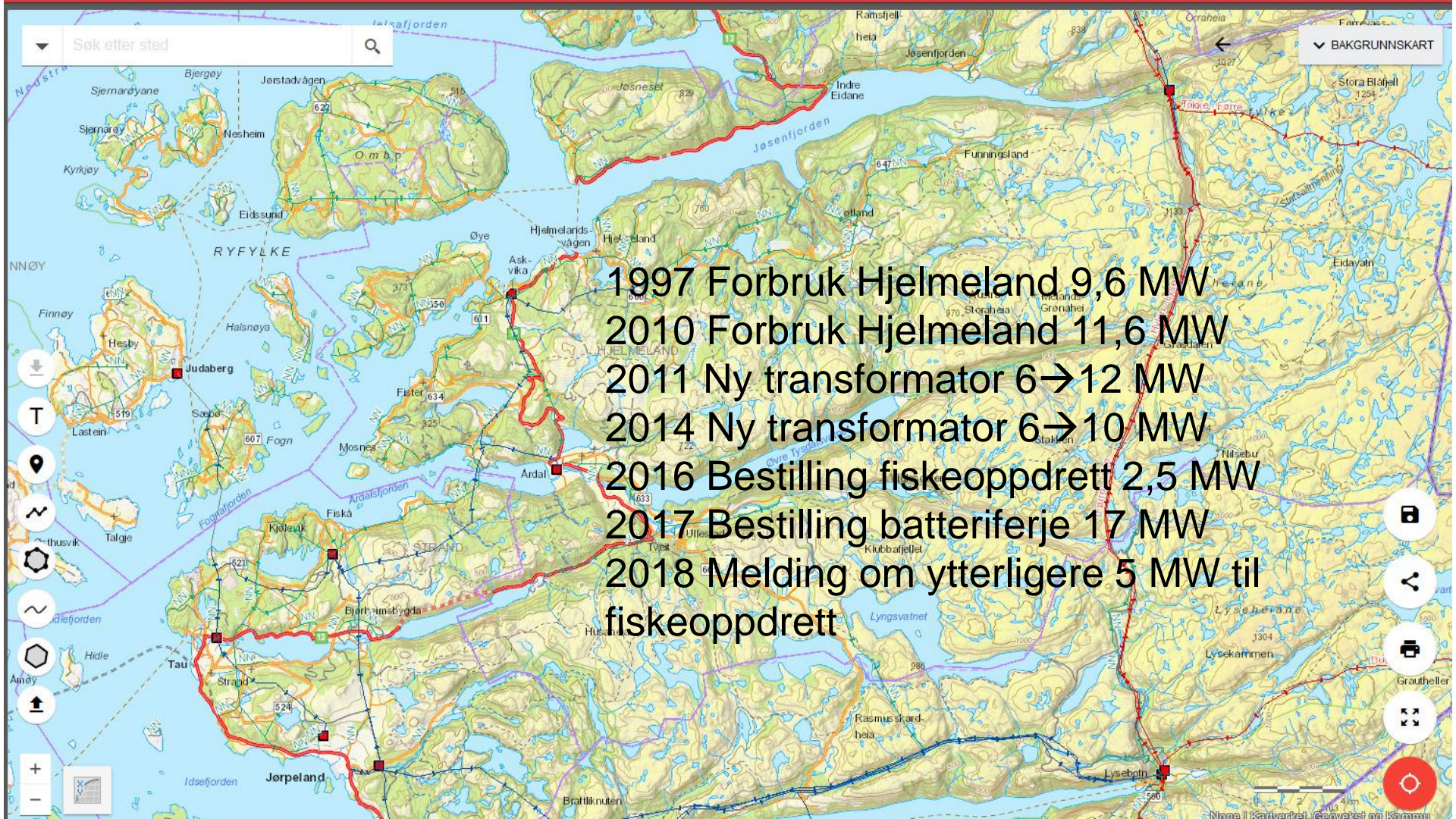
Snitt batterikapasitet 30kwh/bil

PIONERTID: De første elbilene ble produsert for over 100 år siden. På bildet ses en Hedag Electric Brougham fra 1905.

Elbilparken i Rogaland utgjorde i 2017 5.5%
hva om denne er 50 % om 6 år ??

1997 Forbruk Hjelmeland 9,6 MW
2010 Forbruk Hjelmeland 11,6 MW
2011 Ny transformator 6→12 MW
2014 Ny transformator 6→10 MW
2016 Bestilling fiskeoppdrett 2,5 MW
2017 Bestilling batteriferje 17 MW
2018 Melding om ytterligere 5 MW til fiskeoppdrett

Søk etter sted

BAKGRUNNSKART

**Vi må investere 7-10 MRD for å oppgradere
overordnet distribusjonsnett fremover mot 2030**

Demo Stavanger – smart nett i stor skala

DEMONSTRASJON OG VERIFISERING

SMART NETT

31 nettstasjoner

- Måling, overvåking, styring
- Sensorer for ulike innsamlingsbehov

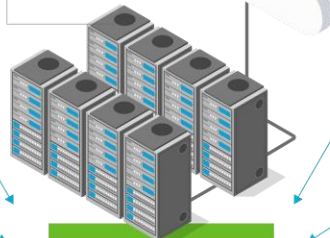

NYE TARIFFER

- Teste målere og systemers evne til tariffhåndtering, endring av tariffer, kommunikasjon til apper osv.
- Koordinering mot andre prosjekter

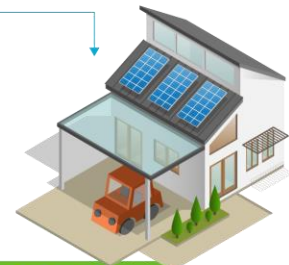
Kunde-integrasjon

AMS
KIS
ERP
GIS
DMS
SCADA

DATASYSTEMER

- Behov for data / utveksling av data
- Integrasjonsløsninger

SMARTE BYGG

1.300 kunder

- Kundesidetiltak
- 10 store næringskunder
- 20 mindre næringskunder

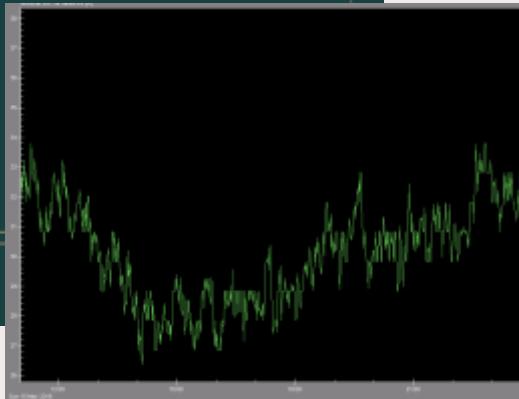
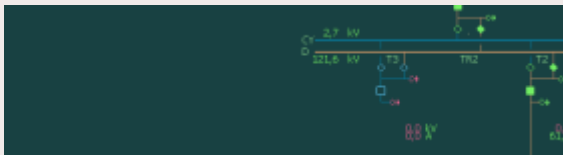

SMARTE BYER

Nye problemstillinger

- Ladestasjoner EL-biler med "batteripakker"
- Landstrøm
- Plusskunder

AMS er en nødvendighet for å kunne ha kontroll med nettet frem til sluttbruker.

- .Belastningsforhold
- NS_OverTemp2012
- NS_Overbelastet
- Belastning
- Belastning_NS2 (årsforbruk/3500timer)
- Temperatur_overlast
- .årsforbruk(24*360)

Før AMS

Etter AMS

